

Západočeská univerzita v Plzni
Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Příčiny, aktéři, průběh a dopady vnitrostátního konfliktu v etiopské Tigraji
Sára Tlustá

Plzeň 2022

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra Politologie a mezinárodních vztahů

Studijní program: Politologie

Studijní obor: Mezinárodní vztahy – teritoriální studia

Bakalářská práce

Příčiny, aktéři, průběh a dopady vnitrostátního konfliktu v etiopské Tigraji

Sára Tlustá

Vedoucí práce:

Doc. PhDr. Šárka Cabadová Waisová, Ph. D.

Katedra politologie a mezinárodních vztahů

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval(a) samostatně a použil(a) jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2022

.....

Poděkování

Velice ráda bych poděkovala doc. PhDr. Šárce Cabadové Waisové, Ph. D. za odborné vedení práce, cenné rady a připomínky, které mi napomohly při zhotovení bakalářské práce.

Ráda bych poděkovala i celé své rodině a příteli za morální podporu, kterou mi všichni v průběhu psaní práce poskytovali.

Obsah

Úvod.....	6
1. Příčiny.....	9
1.1. Historické aspekty vztahů mezi Tigrají a federální vládou.....	9
1.2. Novodobé příčiny.....	15
2. Aktéři konfliktu.....	19
2.1. Primární aktéři.....	19
2.1.1. Tigrajská lidově osvobozeněcká fronta.....	19
2.1.2. Federální vláda.....	20
2.2. Sekundární aktéři.....	22
2.2.1. Vliv sousedních států.....	22
2.2.2. Zapojení mezinárodních organizací.....	25
3. Průběh konfliktu.....	28
4. Dopady konfliktu.....	34
4.1. Dopady na zajištění bezpečnosti civilního obyvatelstva.....	34
4.2. Dopady na politickou situaci.....	36
4.3. Dopady na ekonomiku.....	38
4.4. Dopady na právní stat.....	39
Závěr.....	40
Seznam použité literatury a pramenů.....	43
Resumé.....	48
Přílohy.....	50

Úvod

Tato bakalářská práce se věnuje vnitrostátnímu konfliktu v Etiopii, konkrétně v etiopském regionu Tigraj. Tigraj je jedním ze svazových států Etiopie a jeho hlavním městem je Mekele. Na západu sousedí se Súdánem a na severu s Eritrejí. Práce se především zaměřuje na ozbrojený konflikt, jenž tuto oblast sužuje od listopadu 2020. Jedná se tedy o konflikt, jenž probíhá i v těchto dnech, proto je klíčové pro obor mezinárodních vztahů tento konflikt sledovat. Násilná podoba je stále přítomna a podepisuje se na stavu země. Oběti, včetně těch civilních, stále přibývají. Chaos, jenž zde panuje, je prozatím neodvratitelný a může trvat roky. Etiopie i svět nyní musí čelit nárůstu zpráv o masových vraždách, nehumánním chování vůči nevinným obětem a rabování. I když se zprvu zdálo, že listopadový ozbrojený konflikt vláda potlačila, můžeme sledovat další eskalaci konfliktu a na úplný výsledek si budeme muset počkat. Počátek násilného konfliktu se mnohdy datuje k roku 2018, kdy se k moci dostal současný premiér Abiy Ahmed. K rozporu dochází mezi etiopskou federální vládou a Tigrajskou lidově osvobozenou frontou, jež nechtěla uznat výsledky federálních voleb. Etiopie patří mezi státy, jež nemají nouzi o rozpory a pro svou neustále nestabilní situaci je častým příkladem slabého státu. V roce 1991 zde skončila občanská válka, jež se odehrávala i v dnešní sousední Eritreji. Válka trvající téměř dvacet let, byla drtivá a v jejím důsledku zemřelo přes milion lidí. Na konci občanské války se na politické scéně objevila Tigrajská lidově osvobozená fronta, která je v stávajícím konfliktu hlavním aktérem. Důsledky občanské války zasahují do současnosti. Toto téma patří k tématům novodobým, nicméně nemůžeme hledět pouze na události odehrávající se v posledních letech, jelikož problémy jsou zakořeněny v minulosti. Hlavním obdobím zkoumání této bakalářské práce je období od roku 2018 do současnosti, jelikož vztahy se stále přiostrňují a situace není stabilní.

Hlavním cílem práce je analyzovat vnitrostátní konflikt v Tigraji. Mezi jehož výzkumné otázky patří:

- Jaké byly hlavní příčiny počátku konfliktu a co mu předcházelo?
- Jací aktéři jsou do konfliktu zapojeni?
- Zda zde v minulosti i nyní zasahují mezinárodní organizace?
- Jak se ozbrojený konflikt vyvíjí?
- Jaké jsou dopady konfliktu?

Jelikož se jedná o novodobý konflikt, odborných knih na toto téma není v současné době mnoho. Nicméně pro online články je tento konflikt pro svou aktuálnost velmi atraktivním tématem. Odborné knihy mohou být využité na část, kde se práce zaměřuje na historii Tigraje. Hlavním zdrojem se pro tuto práci staly webové stránky International Crisis Group. Jedná se o nezávislou organizaci, jež se snaží o prevenci válek a pracuje na budování politiky, jež formuje svět plný míru. Snaží se varovat před hrozícím nebezpečím a zabránit smrtelným konfliktům. Pracuje a komunikuje s řadou aktérů konkrétních konfliktů, aby získala informace a následně je mohla interpretovat široké veřejnosti. International Crisis Group aspiruje na post předního think tanku poskytující nezávislé analýzy a rady, zároveň se pokouší řešit násilí. Stává se důvěryhodnou stranou komunikující se všemi stranami. Doplnujícími zdroji byly BBC, New York Times, African Affairs a další.

V obecné části se zaměřuji na historii státu Etiopie a důležité historické milníky, jež formovaly nynější podobu země a vztahy mezi regiony. Praktická část se nejprve zaobírá událostmi, které zapříčinily začátek násilného konfliktu. Poté následuje analýza primárních a sekundárních aktérů. Dále se v práci zaměřuji na působení mírových složek, a jak na násilí reagují ostatní země. Následuje samotný vývoj a průběh ozbrojeného konfliktu od prvních do posledních momentů. Na konci praktické části představím dopady, které mají vliv na politický sektor, ekonomickou situaci, bezpečnost civilního obyvatelstva a právní stát. Zde se věnuji i migraci, jež byla spuštěna násilným konfliktem. Pokusím se představit, jak tento konflikt dokázal ovlivnit vnitrostátní situaci i vztahy se zahraničím. Humanitární dopady jsou v tomto případě velmi markantní a vyvolaly rozruch po celém světě. Všechny tyto aspekty je nutné identifikovat k vytvoření celkové analýzy. Samotná práce je zakončena závěrem,

kde jsem se pokusila odpovědět na výzkumné otázky, jež jsem si položila v úvodu a zda se mi povedlo splnit cíl práce.

1. Příčiny

Konflikt sahá do hlubší minulosti, proto se tato kapitola zaměřuje jak na historické aspekty, tak i na současné příčiny konfliktu. Historická část se zabývá množstvím problémů, s nimiž se Etiopie v minulosti potýkala, a z dlouhodobého hlediska působily na vnitřní stav země. Ozbrojený konflikt je reakcí na množství složitých faktorů. Je těžké určit jeden konkrétní problém, jenž by zapříčinil dnešní situaci. Jeden z důležitých aspektů je rozdělení země na jednotlivé regionální státy (viz Př. č. 1). Druhá podkapitola se zaměřuje na události od roku 2018, tedy od nástupu nového premiéra, které předcházely eskalaci konfliktu.

1.1. Historické aspekty vztahů mezi Tigrají a federální vládou

Etiopie je na africkém kontinentě jednou ze dvou výjimek, která nikdy nebyla systematicky kolonizována evropskou mocností. I přes tento fakt historie Etiopie nepatří mezi neklidnější a docházelo zde k velkému množství konfliktů. K rozporům přispěla v mnoha případech diverzita obyvatelstva a roztržitost státního celku. Docházelo ke změnám v uspořádání regionů i v samotné velikosti Etiopie. Provincie byly silně autonomní, ovládané místními feudály, a to navzdory tomu, že existovala centrální moc, vykonávaná císařem. Původní provincie byly v 90. letech 20. století nahrazeny regionálními státy, jež byly vytvořeny na bázi etnického původu (Mojdl 2005: 16). Mezi tigrajským obyvatelstvem se tak vytvořila idea samostatnosti. S touto myšlenkou žijí dodnes a nedokážou se smířit s tím, že by v určitých otázkách měli ztratit rozhodovací právo a podřídit se federální vládě. Také velmi lpí na etnickém rozdělení, které v minulosti bylo jasně dáno. Žijí ve federálním etnickém uspořádání, kde každé etnikum ovládá svůj region.

V roce 1935 se Etiopie musela vypořádat s italskou invazí. Invaze měla vcelku překvapivý dopad. Tigraj prošla procesem modernizace. Ta

obsahovala industrializaci, urbanizaci, opravy komunikačních cest a zvýšení gramotnosti. Italům se povedlo vyřešit i otázku otroctví a v Etiopii bylo na dobro zrušeno. V konečném důsledku bylo možno okupaci označit jako prospěšnou, neboť přinesla v Tigraji řadu inovací. Po návratu císaře z exilu se v rolnících probudila nenávist vůči císařskému režimu a loajalita vůči okupantům nezmizela. Nenávist vyvršila sérií krutých bitev, kdy vládní armáda dokázala represi potlačit a následovaly přísné tresty ve formě pokut, ničení usedlostí a odebrání půdy. I hranice Tigraje byla poupravena. Autonomie provincií byla zachována, ale z dlouhodobého hlediska se země schylovala k silné centralizaci. Proti rostoucí roli státu se v životech lidí začínala tvořit silná nevole (Young 1997b: 49–53). Právě při italské okupaci se objevily výrazné neshody mezi federální vládou Etiopie a regionem Tigraj, které v různých fázích přetrvávají až do současného konfliktu.

Stavu země nepomohly ani hladomory. Jeden z nich proběhl mezi lety 1888–1892. Společně s místními výboji, dlouhotrvajícím suchem a zanedbanými chorobami došlo ke ztrátě až třetiny obyvatelstva (Klíma 2012: 175). Další hladomor zasáhl Etiopii v 70. letech 20. století a negativně tak přispěl ke stále se zhoršujícím podmínkám v zemi. Politický režim nebyl způsobilý zvládnout situaci. Zadluženost rostla a docházelo k demonstracím ze strany studentů, vyučujících, dělníků i rolníků (Mojdl 2005: 70). Císař se dokonce snažil hladomor zatajit před mezinárodním prostředím a zcela ignorovat jeho možná řešení. Tato chyba podkopala jeho legitimitu. Hladomor v 70. letech měl velký vliv na politickou situaci v zemi (Young, 1997b: 56). Bídu lidí ovlivnila i celosvětová energetická krize. Státní aparát obdržel kritiku za zvýšení cen pohonných hmot a zmražení mezd určitých zaměstnání. Nebylo překvapující, že přišla eskalace v podobě ozbrojené revoluce, již iniciovala armáda, později obohacena o určité skupiny obyvatelstva (Mojdl 2005: 70–71). V lidech rostla frustrace a zakořenil se v nich pocit křivdy. Domnívali se, že krize mohl císař zvládnout lépe.

Po občanské válce, jež probíhala v roce 1974 a usilovala o zrovnoprávnění všech národů, se do čela země postavil plukovník Mengistu Haile Mariam. Mengistu se dal považovat za totalitního vůdce. Zakázal politické strany, potlačoval opozici, vyvolával hladomory a podporoval lokální konflikty (Záhořík 2010: 124). Pokrok stále nepřicházel a politický vývoj byl nadále ovlivněn neúrodou a nefungující ekonomikou. Tigraj patřila mezi oblasti, které trpěly nejvíce. K suchu se později přidala nová krize, nálety sarančat ničící již tak malou úrodu. Odbojové a separatistické skupiny procházely obdobím velké podpory a jejich základny rostly (Mojdl 2005: 76). Jako hlavní cíl si odboje stanovily svržení režimu. Problém spočíval v tom, že každý si představoval následné uspořádání země rozdílně. Vznikl tak nejsilnější aktér, Tigrajská lidově osvobozenecká fronta (TPLF), jež působí i dnes a je hlavním aktérem současného konfliktu. Do jejího středu se dokonce přidalo i pár menších skupin a došlo k vytvoření koalice Etiopská lidová revoluční demokratická fronta (EPRDF). Společně se rozhodli, že chtějí svrhnout současnou vládu. S Oromskou osvobozeneckou frontou (OLF) docházelo k nedostatečné spolupráci a objevovala se rivalita. Díky těmto sporům zvládala etiopská vláda dlouho odolávat útokům. Roku 1991 se podařilo jednotkám EPRDF vstoupit do hlavního města (Záhořík 2010: 125).

Po skončení války přišel vytoužený mír, nicméně to nevedlo k tomu, po čem lidé skutečně toužili, klid. Provincie Tigraj byla zanedbávána a autonomie se vzdálila. Koalice ovládla celé teritorium Tigraje a o 2 roky později získala i moc. Hlavní cíle nového režimu byly stabilizovat ekonomiku, opravit infrastrukturu, vytvořit přívětivé podnebí pro soukromníky a rozvíjet průmysl. I přes poválečnou pomoc byla provincie finančně slabá a bojovala s byrokracií, jež se neslučovala s novými demokratickými principy (Young 1997a: 81). Nejsilnější strany, TPLF a OLF, vytvořily vládu, kde docházelo ke střetu v důležitých otázkách. Zatímco jedna strana preferovala federaci, druhá usilovala o celkovou autonomii, kde by nikdo nebyl utlačován na základě etnika. Strany se od sebe následně oddělily a OLF přešla do opozice. Spory vyústily v ozbrojené útoky.

OLF si uvědomovala, že se nejedná o humánní akt a snažila se vyhýbat civilistům. V budoucích letech se podařilo vliv OLF minimalizovat, i tak byl její vliv nadále patrný v určitých částech Etiopie (Záhořík 2010: 125–126).

Důležitým aspektem jejich společné politiky bylo vytvoření *etnického federalismu*, jenž spočíval ve vytoužené decentralizaci a částečné autonomii. Základní prioritou stále byla práva národů uvnitř svých teritorií. Odborníci se rozdělili do dvou skupin, jedna viděla *etnický federalismus* kladně, kdežto druhá měla pochybnosti (Záhořík 2010: 128).

Ze strany obchodníků z větších měst se EPRDF setkávala se značnou skepsí vůči jejich ideologii. Konkrétně se obávali marxistického původu. Reakce musela být rychlá a političtí činitelé se snažili různými prostředky přesvědčit společnost, že se ideologie do značné míry transformovala. Jedním z hlavních přesvědčovacích prostředků se stala podpora soukromých investic. Jejich cíl byl po pár letech naplněn a společnost začala věřit, že strana směřuje k západnímu kapitalismu. Období prosperity v soukromém sektoru bylo primárně vidět na výstavbě hotelů, restaurací a podniků se službami. Nicméně i tato doba nepostrádala kritiku. Ta se v tuto dobu nezaměřovala explicitně na TPLF/EPRDF, ale na místní úředníky, již se schylovali k původní byrokracii zamezující soukromé činnosti. Postupně se v Tigraji objevovaly další nedostatky, rostoucí inflace, nedostatek odborných znalostí a nedostatečná kvalifikace dělníků. Také dodávky energie byly nedostačující a stavba vodních elektráren zabírala příliš času (Young 1997a: 83). Etiopská ústava, vytvořena již v roce 1955, se snažila dodržovat trend demokratizace a byl zde vidět značný progres v oblastech lidských práv a svobod. Pokus o decentralizaci byl v teoretické rovině úspěšný, v rovině praktické se však nejednalo o tak zdařilý krok. Samotná hlavní myšlenka decentralizace nebyla naplněna, jelikož se nižší samosprávné celky staly závislé na zákonech schválených v hlavním městě Addis Abebě (Záhořík 2010: 128).

V roce 2005 se konaly první demokratické volby v Etiopii. Obyvatelé naprosto poprvé mohli sledovat debaty mezi politickými stranami a spatřit jednotlivé kampaně. Tento krok se ukázal jako velká naděje pro budování

demokratického režimu. Celkový počet míst opozice v parlamentu se znatelně zvýšil z 12 na 172, což činilo 31 procent ze všech křesel (Lyons 2010: 108). Počtem stran i počtem registrovaných voličů se skutečně jednalo o demokratické volby, nicméně vládnoucí EPRDF omezila svobodu projevu, manipulovala s určitými skupinami voličů a periodika se setkala s nátlakem. Společnost reagovala protesty, jež byly násilně potlačovány. Někteří protestující studenti, z řad Oromů, byli následně vyloučeni z vysoké školy. Zejména pak na vysokých školách vznikalo prostředí, kde byly vidět konflikty mezi jednotlivými etniky, na jedné straně Tigrajci a Amhaři a na druhé straně Oromové. Pozice EPRDF se ukázala, že není tak stabilní, jak se domnívali. Národní volební komise dokonce pozdržovala zveřejnění výsledků. Společnost s touto skutečností nesouhlasila a obvinila Melese Zenawiho, předsedu vládní strany, z podvodu. Situace eskalovala v násilné demonstrace, při kterých přišlo o život několik desítek protestujících. Rozdíly mezi jednotlivými etniky se začaly prohlubovat. Složení úředníků ve státní správě bylo podmíněno etnickým původem a stranickou příslušností. Do postu úředníků byla poté dosazována nekompetentní část obyvatelstva, jež nevedla svůj úřad správně. Obyčejní lidé se museli denně vypořádat s dopady nefungujících institucí. Stížnosti se nejčastěji zaměřovaly na neadekvátní zdravotní péči, nízké mzdy, vysokou nezaměstnanost a podprůměrné zařízení škol. Politický vývoj postrádal vytoužený úspěch. Vláda nedokázala správnou cestou vyřešit otázku ekonomické krize. Potraviny nebyly spravedlivě přerozdělovány do jednotlivých regionů a to vedlo k vnitrostátní migraci z menších regionů do center. Etiopii dokonce opouštěla vzdělaná část obyvatelstva, země tak přicházela o nepostradatelné elity (Záhořík 2010: 129–131). Dodržování lidských práv zde v tuto dobu stále kolísalo, místní demokracie měla velké rezervy, politický systém sabotoval v jistých ohledech sám sebe, vyskytovaly se zde stále konflikty mezi etniky i náboženstvími a sucha se střídajícími se záplavami katastrofálně ovlivňovaly ekonomiku. Tyto skutečnosti zapříčinily závislost Etiopie na pomoci mezinárodních organizací (Mojdl 2005: 82–83).

Volby z roku 2010 nepřinesly velké změny. Manipulování, neefektivnost vládních orgánů a zatýkání členů opozice se stalo běžnou politikou vládní strany. Obyvatelé Etiopie nevěděli, co můžou od opozice čekat, jelikož protikandidátům nebyla poskytnuta možnost reprezentování se v médiích. TPLF/EPRDF se na rozdíl od minulých voleb snažila o klidnější předvolební období, nicméně se začínaly objevovat upozornění ze zahraničí na podezřelé chování, které směřovalo k totalitnímu režimu. Americká organizace Human Rights Watch obvinila vládnoucí stranu z nedemokratického chování a směřování k diktatuře omezující lidská práva. Ve svém vyjádření neopomenula ani nehumánní zacházení s politickými odpůrci. Meles Zenawi všechna obvinění dementoval a naopak zdůraznil svou otevřenost vůči spolupráci s ostatními stranami. Svou výhru vyhlásil ihned po formálním skončení voleb a vyzval svou zem i mezinárodní prostředí k respektování výsledku (Záhořík 2010: 131–132).

Země, i přes zjevné nedostatky, v jistém ohledu překvapivě rostla. Nicméně vždy se v zemi objevila určitá skupina společnosti, jež nesouhlasila s aktuálním politickým děním a stávající vládou. V roce 2012 Meles Zenawi zemřel a tato skutečnost uvedla zemi do politického chaosu (Arab Center for Research & Policy Studies 2020: 1).

Největší křivdu cítili Oromové a Amhaři kvůli zjevné diskriminaci. V roce 2014 zahájili násilné demonstrace s cílem změnit stávající socioekonomické podmínky a zbavit se vlády, jež byla u moci již dlouhých 27 let. EPRDF se snažila demonstrace potlačit. Jeden z nástrojů bylo propuštění politických vězňů. Propuštění proběhlo 3. ledna 2018 a doprovázelo ho uzavření dobře známé věznice Maekelawi. Tato věznice byla určena primárně pro novináře a politiky. V dalších dnech dokonce došlo k dalším propuštěním jako výsledek nátlaku demonstrujících skupin. Nicméně tento krok názor protestujících nezměnil. Kromě stále intenzivnější nespokojenosti obyvatel vznikly i vnitřní problémy a neshody v koalici EPRDF (ICG 2019). Chaos vyvrcholil protesty v Oromii roku 2018 a do premiérského křesla se dostala hlavní postava

současného dění, Abiy Ahmed (Arab Center for Research & Policy Studies 2020: 1).

Etiopie nepatří mezi nejideálnější místa na světě. Opakující se sucha, nálety sarančat a hladomory poznamenaly zemi. Autoritářské režimy v lidech vyvolaly nedůvěru vůči vládě. Společnost byla historicky rozdělena podle jednotlivých etnických skupin, což vytvořilo propast mezi nimi a tato propast již nikdy nebyla zacelena. Obyvatelé Tigraje byli frustrováni, jelikož měli pocit, že si nejsou rovni s jinými regiony. Vše, co se v této podkapitole zmiňuje, vedlo k utvoření TPLF. Tento aktér je v současné občanské válce zásadní.

1.2. Novodobé příčiny

Z historického hlediska, jak je zmíněno v předchozí podkapitole, vztahy mezi etiopskou federální vládou a Tigraji nikdy nebyly ideální. Rozpory stále rostly a propast mezi nimi se rozšiřovala. TPLF byla dlouhá léta zapojena ve vládě země. Získala dokonce dominantní postavení ve své koalici, ale vše se změnilo po nástupu nového premiéra. Změna přišla téměř okamžitě. Nový premiér, Abiy Ahmed, viděl problém v příliš vlivném postavení etnických menšin. Tigrajci měli údajně větší politickou moc, než by měli mít. S novou vládou a se změnami, které přinesla, se TPLF neztotožňovala, cítila veliký tlak a odmítala se novým pravidlům přizpůsobit (Gavin 2021). Objevila se i domněnka, že Abiy záměrně upřednostňoval určitý segment společnosti dle svých osobních preferencí. Na důležitých postech se objevovali pracovníci oromského původu. Tento původ s nimi sdílel sám premiér (ICG 2019).

Mnoho lidí nového premiéra přijalo vřele. Primárně mladší členové společnosti uvítali jisté nové reformy. Mezi pozitivní změny patřilo propuštění politických vězňů a povolení vytvoření vládní opozice. Abiy Ahmed dokonce ve svém projevu vyzýval k národní jednotě, což dávalo naději v budoucnost (Arab Center for Research & Policy Studies 2020: 1). Rozhodl se odstoupit od tradiční etiopské zahraniční politiky, jež spočívala

v udržování ostrých vztahů s ostatními státy. Abiy navazoval přátelský kontakt se zeměmi a snažil se zachránit to, co jeho předchůdci pokazili. Zlepšil vztahy s Egyptem, Saúdskou Arábií, Spojenými arabskými emiráty a Eritreou. Etiopané si rychle našli k novému premiérovi cestu. Mluvil s nimi otevřeně a oni mu věřili. Nicméně roztržitost společnosti byla nadále velmi zřetelná. 23. června se uspořádalo masové shromáždění na podporu Abiye Ahmeda, kde došlo k vhození granátu do davu. Granát zabil 2 lidi a 150 jich zranil. Podporovatelé premiéra se domnívali, že by mu mohlo hrozit nebezpečí (ICG 2019).

Nová vláda se rozhodla rozpustit EPRDF a nahradila ji Stranou prosperity. Krize na sebe nenechala dlouho čekat. Mnozí politici strany EPRDF se rozhodli utéct do Tigraje kvůli stíhání ze strany nové vlády. Tento region odmítl žádost o vydání uprchlíků díky určité samostatnosti, již Tigraj disponovala. Odmítnutí rozhodlo o budoucích vztazích mezi Tigrají a novou federální vládou. Napjatou situaci přiostrily odložené federální volby. Mandát se tím prodloužil nad klasický rámec. Vláda současného premiéra si tuto skutečnost odůvodnila probíhající celosvětovou pandemií COVID-19. Každá akce měla svou reakci. TPLF se rozhodla uspořádat své vlastní regionální volby, jež v hlavním městě neschválily a označily je za protiústavní. Účast byla velmi vysoká a dosáhla neuvěřitelných 98 procent a s absolutní většinou vyhrála TPLF. Dále také federální vláda Etiopie rozhodla o pozastavení finančních prostředků výkonnému orgánu v Tigraji jako reakci na porušení zrušení voleb (Arab Center for Research & Policy Studies 2020: 1–3). Ministerstvo financí se vyjádřilo, že finance poputují přímo k okresním a městským správám. Tigraj s tímto krokem nesouhlasila a prohlásila, že současná federální vláda nemá již žádné pravomoci, jelikož jí vypršelo volební období. Zadržené peníze by Tigraj postrádala v oblasti obchodu, telekomunikace i bankovníctví (ICG 2020).

Nástup nového premiéra patřil mezi klíčové příčiny počátku ozbrojeného konfliktu. Tigraj již dlouhou dobu usilovala o větší míru suverenity a nová vláda tíhla k pravému opaku. Navíc se zbavila všech Tigrajců z vysokých

politických pozic a odstavila TPLF od veškeré moci. Tigrajci tuto ztrátu nesli těžce a brali si ji osobně. Domnívali se, že stranu rozpustil kvůli svému vlastnímu sobeckému zájmu, získání moci. Z tohoto důvodu započaly teroristické operace. Jejich cílem bylo sabotovat bezpečnost a donutit nového premiéra k vytvoření přechodné vlády (Arab Center for Research & Policy Studies 2020: 2). Nespojenost však nepřicházela jen ze strany Tigraje, ale i Oromie. Ihned na začátku je zklamalo, že nový premiér hlásal názor jednoty a rovnosti, jelikož očekávali, že jejich etnikum bude více upřednostňováno. Občanské nepokoje se staly násilnějšími a byly životu nebezpečné (ICG 2020).

Napětí zhoršila neshoda ohledně federálních vojenských jednotek, které se nacházely v Tigraji. Tigrajci tvořili absolutní většinu ozbrojených sil. Federální vláda chtěla změnit vedení, toto rozhodnutí však regionální vláda odmítla a označila ho za nelegální. Federální vláda prý neměla dostatečné pravomoci rozhodovat o těchto otázkách (ICG 2020).

Krise začala a pokračovala na jedné straně z politických důvodů. Tigraj také veřejně naznačila svou dlouhotrvající touhu po silnější decentralizaci nebo dokonce po úplném odtržení. Premiérova snaha o zlepšení vztahů s ostatními státy byla sice chvályhodná, nicméně se daleko více mohl zaměřit na etiopské vnitřní dialogy, cílit na komunikaci s regionálními vůdci a jejich institucemi. TPLF vnímala těžce ztrátu moci ve federální vládě. Navzájem se strany osočovaly z protiústavních aktů a nenávisť jen rostla. Na druhé straně se každým rokem zhoršovala situace mezi etniky. Etnické skupiny měly mocenské i teritoriální ambice, byly si tedy velkými konkurenty. Po nástupu nového premiéra se lidé daleko více soustředili na participaci v etnických milicích než dříve. Případů násilí na základě etnické příslušnosti jen přibývalo. Etiopské ozbrojené síly mohly dříve podchytit problém s etnickými milicemi a začít s jejich odzbrojováním opatrným způsobem. Ekonomika byla skličující, jelikož zahraniční dluh v předchozích letech překonal hranici 24 miliard dolarů. Rapidně vzrostla nezaměstnanost mezi mladými lidmi. Prudce se i zvýšily ceny. Všechny tyto faktory se podílely na

začátku ozbrojeného konfliktu (ICG 2019). Poslední hřebík do rakve zatloukla tigrajská armáda, když převzala severní velitelství armády a veškeré vybavení. Kdo se rozhodl odporovat, byl odstraněn. Federální vláda okamžitě reagovala a tím byly odstartovány násilné boje (ICG 2021d).

2. Aktéři konfliktu

Následující podkapitoly se zaměří na jednotlivé aktéry, kteří jsou v konfliktu zapleteni. Ač se jedná o vnitrostátní konflikt, nenachází se zde pouze 2 činní aktéři. Na jedné straně stojí TPLF, ke které se přidala v průběhu konfliktu i Oromská osvobozenecká armáda. Na straně druhé stojí federální vláda Etiopie. Na její stranu se připojil i region Amhara, sousední země Eritrea a Somálsko. Mezinárodní organizace se také snaží konflikt bedlivě sledovat a zasahovat do něj. Aktéry je relevantní zkoumat pro jejich důležitost v celkové analýze konfliktu. Teprve skrze hlavní motivace aktérů lze pochopit celý kontext.

2.1. Primární aktéři

2.1.1. Tigrajská lidově osvobozenecká fronta

TPLF patří mezi nejviditelnější aktéry novodobého konfliktu. Byla založena na silném nacionalistickém citění a na vnitrostátních rozporech. Její založení se datuje k roku 1975. Z počátku šlo o marginální guerillové hnutí. Její základna se rychle rozrůstala a v roce 1991 se dostala k samotné moci. Nacionalistická ideologie dokázala natolik spojit lid v Tigraji, že od roku 2020, během ozbrojeného konfliktu, vytvořila silnou a věrnou armádu, jež patřila mezi nejsilnější na celém kontinentě (Berhe 2004: 569–570). 27 dlouhých let měla ve své koalici nejvlivnější postavení a podílela se na tvorbě politik. Mohla tak ze svého postavení prosazovat svůj hlavní cíl, budování autonomie na principu *etnického federalismu*. Po nástupu nového premiéra se pro stranu vše změnilo. Její koalice byla rozpuštěna a nahrazena Stranou prosperity, do které se ale TPLF odmítla připojit. Tím se od moci zcela odstavila (ICG 2021d).

Během konfliktu stál v čele armády TPLF generál Tsadkan Gebretensae. Jednalo se o bývalého vrchního vůdce generálního štábu za doby Eritrejsko-etiofské války, jež probíhala na přelomu tisíciletí. Po válečných

zvěrstvech, kterým byli vystaveni civilisté, se k tigrajským silám přidávalo stále více obyčejných lidí. Obyvatelé Tigraje svým jednotkám věřili a podporovali je (ICG 2021c).

V jiných částech Etiopie však byla TPLF považována za hlavního viníka konfliktu. Útok na vojenskou základnu, jenž se označuje za formální začátek občanské války, si představitelé TPLF odůvodňují jako preventivní obranu. Existují jistá svědectví dokazující, že i tigrajská armáda se dopouštěla zvěrstev, zejména v oblastech Amhara a Afar. Ženy potvrdily, že docházelo k velmi krutému znásilňování a vraždám. TPLF se obhájila tím, že nemá zodpovědnost za každého muže, který si hraje na vojáka. Na jaře roku 2021 byla strana označena za teroristickou skupinu (Grey 2021). Kromě TPLF byla na seznam připsána i Oromská osvobozenecká armáda. Toto gesto způsobilo, že TPLF a Oromská osvobozenecká armáda dále v bojích pokračují po svém boku, ačkoli tradičně se nejednalo o spřátelené strany. Oromští nacionalisté totiž kromě označení teroristické skupiny sdílejí s TPLF i touhu po demisi současné vlády. Domnívají se, že premiér usiluje o snížení míry autonomie regionů, s čímž nesouhlasí (Evropský parlament 2021).

2.1.2. Federální vláda

Nejviditelnější postavou federální vlády a zároveň ozbrojeného konfliktu je současný premiér Abiy Ahmed. Ve své funkci je od dubna 2018. Patří mezi nejmladší vůdce v celé Africe. V minulosti byl důstojník armády a nebyl příliš známý mezi širokou veřejností. Mělo se jednat o ideálního člověka, jenž měl uspokojit většinu segmentů společnosti. Snažil se s lidmi otevřeně mluvit o problémech, pravidelně navštěvoval regionální hlavní města a usiloval o zmírnění napětí. Slíbil svobodné volby a otevřenou ekonomiku. Praktikoval odlišnou zahraniční politiku než jeho předchůdci. To spočívalo v přátelském jednání s ostatními státy. Považoval za důležité napravit chyby z minulosti. Absolvoval návštěvy Saúdské Arábie a Spojených arabských emirátů. Progres v navázání kontaktů se vyplatil, jelikož korunní princ

Emirátů nabídl Etiopii finanční pomoc, již země zoufale potřebovala. Vyšel i pokus o urovnání vztahů s Eritrejí. Došlo k obnovení diplomatických i hospodářských vazeb po více jak 2 desetiletích (ICS 2019). Nový premiér se dokonce stal laureátem Nobelovy ceny za mír. Tato cena mu byla přidělena právě po úspěšném pokusu o smír s Eritrejí. Tigraj vnímala celé usmíření negativně, jelikož neměla dobré vztahy s hlavním představitelem Eritreji (Dahir – Walsh 2022).

Nicméně někteří odborníci tvrdí, že právě nástup nové vlády okamžitě předznamenal budoucí konflikt. Nový premiér se rozhodl postavit proti TPLF ve všech důležitých otázkách. Obvinil ji z mocenských ambicí a z korupce. Nakonec se rozhodl pročistit státní instituce o všechny členy TPLF (Grey 2021).

Ačkoli to byly právě tigrajské jednotky, které zaútočily jako první, existují domněnky, že se jednalo o předběžnou obranu. Je možné, že útlak Tigraje byl federální vládou naplánován. Po zahájení konfliktu se rozhodlo o vyhlášení výjimečného stavu. Ve vojenském postupu se federální vláda projevila velmi zdatně, ale skutečná moc spočívala ve výpomoci od ostatních velmocí. Spojené arabské emiráty, Turecko a Írán darovaly ozbrojené bezpilotní letouny, které způsobily tigrajským jednotkám velké ztráty (Dahir – Walsh 2022).

Federální vláda zcela odmítala jakýkoli pokus o zásah mezinárodních organizací. Zásah označila za vměšování se do jejich vlastních záležitostí. Opakovaně ignorovala žádosti o celonárodní dialog a nehodlala změnit své principy (ICG 2022a). Největší kritiky se jí dostalo za záměrnou blokádu humanitární pomoci do postiženého regionu, ač vláda celou dobu tento akt popírala a doposud se k němu nepřiznala. Tigrají se šířil hlad, nemoci a smrt. Na výzvy opět vláda nereagovala, přestože trpěli převážně civilisté. Muži, ženy i děti (ICG 2021b). Nakonec to však byla právě federální vláda, která vyhlásila humanitární příměří. Avšak tento krok mohl přijít dříve, jelikož hladomoru čelí v Etiopii kvůli konfliktu miliony lidí. Humanitární příměří bylo vyhlášeno s okamžitou platností bez časového omezení. Vláda také

žádala o zvýšení finančních prostředků a zdůraznila, že bude naplno spolupracovat s humanitárními organizacemi (Akinwotu 2022).

2.2. Sekundární aktéři

2.2.1. Vliv sousedních států

Spojencem etiopské federální vlády se stala sousední Eritrea. Prvním krokem k vytvoření aliance bylo podepsání mírové smlouvy v roce 2018. Premiér Abiy Ahmed se daleko více zaměřil na budování dobrých vztahů s Eritreji než mezi jednotlivými etniky svého vlastního státu. 14. listopadu 2020 zamířily 3 rakety na eritrejské letiště, jež byly odpáleny z oblasti Tigraj (Arab Center for Research & Policy Studies 2020: 3). Rakety zničily mosty, které vedly do Mekelle, i přistávací dráhu letiště Axum. Tento akt byl podle Eritreji příčinou jejího vstupu do konfliktu. Eritrejský prezident Isaias Afwerki se v minulosti nikdy netajil svojí záští vůči TPLF a plánil vyřadit tuto stranu z vlády na dobro. Eritrea se tedy v konfliktu přidala na stranu federální vlády, nicméně ve výsledku byla její participace spíše ke škodě než k užitku. Nehumánní chování vůči civilistům a setrvávání na území Etiopie zabraňovalo ve vyjednávání mezi stranami. Zmíněné nehumánní chování zahrnovalo masové vraždění, vandalismus a drancování, což potvrdili nejenom Tigrajci, ale i humanitární pracovníci. Armádní jednotky Eritreji zastřelily během prvního měsíce stovky nevinných civilistů a napadly tábory určené pro uprchlíky (ICG 2021d). Eritrejské vojsko na území Etiopie, respektive Tigraje, vztahy mezi stranami zhoršovalo a v občanech rostla nenávisť. Abiy Ahmed 26. března 2021 učinil velký krok a prohlásil, že se eritrejské jednotky okamžitě stáhnou, nicméně se na území Etiopie stále nachází (ICG 2021c).

Eritreu poháněl pocit křivdy z minulosti, jelikož dávali Tigraji za vinu Eritrejsko-etiofskou válku probíhající mezi lety 1998 až 2000. Eritrea stála na straně TPLF, když se chtěli zbavit totalitního vůdce Mengistu Haile Mariama,

ale TPLF se posléze obrátila právě proti eritrejské vládě, jež je dříve podpořila. Někdo proto vnímá současnou agresi Eritreji jako splácení dluhů a reakci na staré křivdy (ICG 2021c).

I ostatní sousední země se hlasitě vyjadřují ke konfliktu, jenž může mít dopady na celý Africký roh. Abdalla Hamdok, súdánský premiér, se nabídl jako zprostředkovatel jednání, ale byl odmítnut. Federální vláda ho zamítla kvůli špatným vztahům těchto dvou zemí v minulosti. Salva Kiir, prezident Jižního Súdánu, se po vzoru svého souseda pokusil o stejnou nabídku, na rozdíl od Súdánu nedostal žádnou odpověď (ICG 2021b). Další zemí, které není osud Etiopie lhostejný, je Keňa. Ta projevuje velký zájem o zásah v zemi a soustředí se primárně na vyškrtnutí TPLF ze seznamu teroristických organizací. Sdílí s ostatními státy stejnou prioritu zahájit inkluzivní dialog a za nejdůležitější krok považuje zmíněnou úpravu seznamu teroristických skupin (Evropský parlament 2021).

Federální vláda Etiopie se nejvíce obává Súdánu. Již dlouhou dobu trápí obě země hraniční spor o území al-Fašaga. Jde o úrodnou oblast, o kterou projevují zájem oba státy více než 100 let. Etiopie obvinila Súdán, že využil rozptýlení federální vlády v konfliktu s Tigraji k vlastním územním ziskům. Nicméně šlo spíše o dlouho plánovaný krok. V prosinci 2020 došlo k několika smrtícím bojům na hranicích, Súdán má nyní území pod svou kontrolou a od té doby zde obě strany shromažďují armádní jednotky (Frouws – Horwood 2021). Tento spor nejvíce ovlivnil Amhary žijící v této oblasti. Ti museli v důsledku eskalující situace opustit své domovy. Kvůli konfliktu se Súdánem se projevila závislost Etiopie na eritrejských silách. Armádní jednotky federální vlády se musely rozdělit, jedna část se účastní bojů s Tigraji a druhá musí hlídat hranice se Súdánem. Eritrejská podpora byla více než vítána (ICG 2021c). Mezinárodní prostředí se více soustředí na samotný konflikt v Tigraji a neúspěšný pokus o demokratizaci v Súdánu, zatímco hraniční spor mírně přehlíží. Na podzim roku 2021 došlo v hlavním městě Súdánu Chartúmu ke svržení přechodné vlády, jež byla podporována Spojenými státy. K moci se dostala súdánská armáda. Část obyvatelstva

s tímto postupem nesouhlasila a došlo k řadě protestů. Bezpečnostní síly tvrdě zasáhly a o život přišly desítky lidí. Nová súdánská vláda projevila nezájem o upozornění Spojených států v tomto sporu, tudíž se dá předpokládat, že bude pravděpodobně ignorovat i varování ohledně hraničního území al-Fašaga (Carlin 2021). Etiopská federální vláda se obávala i možnosti, že by Súdán mohl poskytnout Tigraji zásoby. Společně s Eritrejí se shodly, že k sblížení mezi Tigraji a Súdánem nesmí dojít a musí tomu za každou cenu zabránit. Súdán by jednoznačně mohl tigrajským vůdcům poskytnout zázemí i zmíněné zásoby (ICG 2021a).

Řešila se i intervence somálských vojáků. OSN vydala zprávu, podle které se somálští vojáci mají zapojovat do bojů v Tigraji. Pravdivost zprávy pak podpořili rodiče somálských nezvěstných vojáků. Dokonce jeden z rodičů uvedl, že jejich synové byli odvezeni do Eritreji, kde měli být trénováni do občanské války v Tigraji. Toto tvrzení dementovalo somálské ministerstvo informací. Osman Dubbe, ministr informací, uvedl, že se na území Tigraje nenachází žádné somálské jednotky (Kahiye 2021). Somálští vojáci bojují pod eritrejskými jednotkami na straně federální vlády Etiopie. Všem toto spojení připadá znepokojivé a obávají se vzniku tajného vojenského spojení mezi Etiopií, Eritrejí a Somálskem. Vlády těchto států to popírají, ale Západ se domnívá, že tajné dohody probíhaly již v roce 2018, kdy se v Etiopii k moci dostal premiér Abiy Ahmed. Státy stále nepřiznaly ani přítomnost somálských vojáků v regionu Tigraj. Přestože se vyskytla svědectví o zverstvech prováděných právě z jejich strany. Přeživší potvrdili masakry, které se odehrávaly v tigrajských vesnicích, oběti byly často nalezeny bez hlavy. Podle The Globe se v Tigraji nachází až 10 tisíc vojáků ze Somálska a zdržují se primárně ve vesnicích. Spojení těchto států nemusí znamenat do budoucna nic dobrého. Je zřejmé, že především vláda Eritreji bude chtít celý Africký roh přetvořit k obrazu svému a jít autoritářským směrem (Kassa 2022).

2.2.2. Zapojení mezinárodních organizací

Pomoc mezinárodních organizací byla potřeba a často se na ně obracela zejména tigrájská vláda s žádostmi o zásah. Antonio Guterres, generální tajemník OSN, obdržel dopis z Tigraje, v němž regionální vláda vyzývala k uzavření letové zóny nad územím Tigraje. Bohužel se proti této žádosti obrátilo hned několik členů OSN, např. Rusko a Čína. I z tohoto důvodu je daleko větší důvěra vkládána do Africké unie, jež by mohla mít v těchto záležitostech větší vliv (ICG 2021a).

Africká unie má sídlo právě v hlavním městě Etiopie Addis Abebě. Současný vysoký představitel Africké unie pro oblast Afrického rohu je bývalý prezident Nigérie, Olugeson Obasanjo. Po celou dobu konfliktu se snaží udržovat kontakt s OSN, Evropou a USA, společně usilují o nalezení cesty k mírovému inkluzivnímu dialogu. Nicméně přicházela obrovská vlna kritiky za nedostatečnou snahu a velice skromnou míru zapojení. Ačkoli zapojit se do konfliktu ztěžuje fakt, že Abiy Ahmed celý konflikt označuje za vnitrostátní problém, do kterého by neměl zasahovat nikdo zvenčí. Dokonce odmítl několik výzev k dialogu. V listopadu byly vyslány do země 3 velmi významné politické osobnosti, aby se zde přimluvily za navázání rozhovorů mezi stranami. Vyslanci nebyli ani vpuštěni do regionu. Premiér zkritizoval tento postup a označil ho za mezinárodní narušování. Jmenování Obansanja do postu vysokého představitele Africké unie pro Africký roh bylo určeno primárně právě pro konflikt v Etiopii, ale nedostává se mu od samotné organizace moc podpory. Za jeden z prvních nutných kroků považuje organizace ukončení násilných aktů. Teprve poté se může začít diskutovat o rozhovoru u jednoho stolu. Naléhání Africké unie se v letošním roce zaměří na obnovu humanitární pomoci a služeb. Zrušení omezení dodávek humanitární pomoci do Tigraje je momentálně akutní. Další důležitý krok k vzájemné důvěře představuje výměna válečných zajatců a uznání vzájemné legitimacy. Federální vláda musí uznat regionální vládu Tigraje a Tigraj musí uznat federální vládu vedenou Abiyem Ahmedem. Organizace se chce i

nadále věnovat vyšetřování zločinů porušující lidská práva, které se během konfliktu vyskytovaly velmi často, zejména sexuální zneužívání (ICG 2022a).

Když organizacím do současných momentů nevycházely plány v politické sféře, angažují se alespoň v humanitární oblasti. Speciální složky OSN vybudovaly plán na potravinovou pomoc pro 2 100 000 obyvatel Tigraje, 650 000 obyvatel Amhary a 534 000 obyvatel Afaru. Avšak tyto počty nezahrnují ani zdaleka všechny civilisty v nouzi a zásoby se ztenčují (United Nations 2022a). Přes všechny neúspěchy OSN i nadále bedlivě sleduje celý konflikt a obě strany vyzývá k celonárodnímu dialogu. Pokud by federální vláda i TPLF byly ochotny k tomuto kroku přistoupit, OSN je připravena je podpořit, aby stát byl o krok blíže k míru. Sama organizace ale přiznává, že pokud nedojde k přerušení krvavých bojů, dialog nebude možný (United Nations 2022c).

Evropská unie záležitosti Etiopie také neignorovala a pravidelně se vyjadřovala ke všem fázím konfliktu. V jistých ohledech odsoudila kroky federální vlády. Kritika se týká primárně zapojení sousední Eritreji do původně vnitrostátního konfliktu. Eritrea patří mezi agresivní státy Afrického rohu a veřejně vyjadřuje svou nenávist vůči náboženské svobodě. Evropská unie kvůli určitým svědectvím podezřívá federální vládu z cílené etnické čistky a z nábožensky zaměřených útoků, především na křesťanskou část obyvatelstva. Odsoudila masové vraždy civilistů a rozsáhlé sexuální násilí. Zapochybovala dokonce o udělení Nobelovy ceny za mír v roce 2019 premiéru Abiyovi Ahmedovi kvůli skutečnosti, že nositel této ceny o pár měsíců později rozpoutal občanskou válku. S ohledem na všechny tyto prohřešky se Evropský parlament rozhodl zrušit finanční pomoc Etiopii ve výši 88, 5 milionu eur. A dále vyzval své členy k zapojení se do řešení konfliktu, jelikož etiopská krize by mohla mít neblahé dopady i pro Evropu (Evropský parlament 2021). Jeden z vyslanců Evropské unie, Pekka Haavisto, tvrdí, že při rozhovorech s etiopskou federální vládou se mu její lídři přiznali ke svému plánu. Podle něj by mělo dojít k vyhlazení všech Tigrajců. Toto tvrzení samozřejmě vláda popřela. Nicméně americký ministr zahraničí,

Antony Blinken, naznačil něco podobného. Konkrétně to označil za etnické čistky (Grey 2021).

3. Průběh konfliktu

Ozbrojený konflikt oficiálně začal v noci ze 3. na 4. listopad 2020. Na jedné straně stála federální vláda v čele s Abiyem Ahmedem, na druhé straně TPLF. Tigrajské jednotky konflikt zahájily prvními výstřely. Násilně převzaly velení etiopských ozbrojených sil, jež sídlily přímo v Tigraji, a zmocnily se armádního vybavení. Vojáci, kteří se nechtěli přidat, byli zajati nebo zabiti. Akci regionální vůdcové odůvodnili tak, že v blízkých dnech očekávali intervenci ze strany etiopské federální vlády. Abiy Ahmed reagoval ihned a téhož dne zahájil obrannou akci. Armáda federální vlády byla posílena o jednotky regionu Amhara. Amhara se na stranu Abiye Ahmeda přidala kvůli vlastním teritoriálním ambicím. Nárokovala si určité části Tigraje, jelikož prý byly k regionu připojeny nelegálně. K federální vládě Etiopie se přidala i Eritrea. TPLF postupovala k hlavnímu městu Addis Abebě, dokud nebyla zatlačena zpět. Etiopské síly použily letectvo, které bombardovala vojenské i civilní cíle. Dne 28. listopadu se podařilo jednotkám federální vlády dobýt hlavní město regionu Tigraj, Mekele. Po tomto postupu etiopské síly vyhlásily porážku TPLF. Došlo ke svržení tigrajských vůdců, a i když to mělo znamenat konec násilí, boje stále pokračovaly. OSN toto tvrzení potvrdila. Během prvních pár týdnů zemřelo tisíce lidí a množství obyvatel muselo opustit své domovy. Situace byla žalostná. Tigraj se dostala do potravinové nouze a potřebovala urgentní pomoc. Také se rozšířily zprávy o krutostech konfliktu. Etiopané svou podporu vyjádřili federální vládě, sdíleli s ní názor, že TPLF svou moc dříve z části využívala, také odsoudili podnět k zahájení vojenských intervencí. Rozdílně to ale vnímali obyvatelé Tigraje. Tigrajci považovali federální vládu za okupanty, především kvůli nehumánnímu chování ze strany eritrejských a amharských jednotek. Státní orgány zamezovaly přístup do postižené oblasti humanitárním organizacím a médiím. Ty se snažily pomáhat civilistům, ale pomoc nedokázala pokrýt veškeré potřeby (ICG 2021d).

Obyvatelé žijící mimo Tigraj projevili velkou zášť vůči tomuto regionu. Její náhlou ofenzívu si nedokázali nijak logicky odůvodnit. Nedokázali omluvit ani

spáchané činy v průběhu boje. Nehumánní chování bylo znatelné z obou stran. Nicméně válečná situace probudila v lidech samaritánské sklony. Dobrovolně darovali krev a snažili se přispět i finančně. Někteří dokonce obětovali celý svůj měsíční plat (ICG 2021d).

Armáda federální vlády úspěšně zvládala první týdny bojů a Abiy Ahmed byl přesvědčen, že všichni velitelé Tigraje musí být bez milosti potrestáni. Obvinil je z toho, že jsou hlavní současná příčina etnických rozbrojů. Některé postupy se ukázaly jako silně diskriminační vůči tigrayské části společnosti. Byli zatčeni i ti tigrayští vojáci, kteří participovali pouze na mírových misích. U některých zaměstnání bylo zakázáno, aby je prováděla tigrayská část společnosti. Při odjezdu ze země byli lidé povinni prokázat svůj původ, a pokud pocházeli z Tigraje, byl jim zakázán odjezd. Hrozila daleko větší polarizace společnosti než dříve. Obyčejní lidé nechtěli trpět za skutky své regionální vlády (ICG 2021d).

Ač Abiy Ahmed na konci listopadu vyhlásil své vítězství, válka ještě zdaleka nebyla u konce a kruté boje pokračovaly i nadále. Svržení vůdci se postavili do čela tigrayské armády a fungovali primárně ve venkovských částech. Zejména na venkově se TPLF dostávalo značné podpory. Střední a jižní Tigraj se stala centrem tigrayských obranných sil a federální armáda zabrala hlavní silnice a města. V severní části se nacházely síly Eritreje a sousední region Amhara si vzal na starost západ. Všechny strany poháněla touha po vítězství, vysoká podpora ve vlastních kruzích a domněnka, že dělají to nejlepší. Na část měsíce prosince se tigrayští vůdcové stáhli do pozadí, dávali si na čas a pravděpodobně čerpali síly. Jejich pozice byla spíše defenzivní. S postupujícím prosincem přicházelo čím dál více zpráv o porážkách federálních i eritrejských jednotek. Nicméně se v této době objevovaly obrovské chyby v telekomunikačních sítích a bylo těžké zjistit, zda informace o stavu bojů odpovídají skutečnosti. V březnu se zcela lišily zprávy podávané Tigrají od těch z Addis Abeby. Ty tigrayské podporovaly teorie o vlastním postupu a porážkách druhé strany. Naopak Addis Ababa uváděla, že se blíží k naprostému vítězství a TPLF je kousek před zhroutilím. Jediné, co bylo v tuto dobu jisté, byla tigrayská občanská podpora svržené regionální vládě a stále rostoucí touha po úplném odtržení regionu od

Etiopie (ICG 2021c). Tigrajskou motivaci zvítězit upevnily i určité ztráty, které utrpěly během konfliktu. Region Amhara se netajil svou touhou po území, které si podle Amhary Tigraj neprávem anektovala. Obsazení západních částí Tigraje amharskými jednotkami si TPLF nechtěla nechat líbit a svou sílu částečně soustředila na dobytí území zpět. Toto území spadalo pod Tigraj již od 80. let minulého století. Tigraj západní území považovala za důležité, jelikož tamní půda je úrodná na pěstování sezamu. Amhaře se povedlo obsadit i jižní část Tigraje, Raya, tu si ale Tigraj dokázala získat zpět (ICG 2021b).

Etiopie se potýkala s obrovskou kritikou ze strany mezinárodního prostředí. Hlavním důvodem této kritiky bylo utrpení civilního obyvatelstva, které je těžce ovlivňováno konfliktem, a federální vláda nevyvíjela dostatečnou snahu o jeho záchranu. Vládní instituce na kritiku reagovaly větší mírou zpřístupnění země médiím a organizacím poskytujícím humanitární pomoc. Svět dost výrazně kritizoval i roli Eritreji. Americký prezident Joe Biden vyslal senátora Chrise Coonse, aby s Abiyem Ahmedem projednal participaci Eritreji v etiopském konfliktu. Premiér po konzultaci poprvé nahlas přiznal dlouho známou skutečnost, že Eritrea bojuje po boku federální vlády. Také přislíbil stažení eritrejských armádních sil. V těchto případech se ukázal význam tlaku zvenčí a jeho významná role v dalších etapách (ICG 2021c).

Několik měsíců dominovaly bojům federální jednotky. Nicméně v červnu se role obrátily. Tigrajská navracená síla dokázala vytlačit z regionu Tigraj nejenom federální armádu Etiopie, ale i armádu Eritreji. Povedlo se jí zabrat i určité části Amhary a dočasně region Afar. Federální vláda reagovala verbováním více mužů do armády, maximalizováním vojenského vybavení a omezením humanitární pomoci v Tigraji. Poslední bod v jejich plánu výrazně urychlil zhoršení tigrajského hladomoru. Na obou stranách bylo vidět odhodlání pro další boje a neochota o čemkoli vyjednávat. Tlak ze strany regionu na obnovení plnohodnotné humanitární pomoci nebyl úspěšný. Důvody byly dva. Prvním bylo nebezpečí bránící pravidelným dodávkám. Také došlo k uzavření cest mezi Amharou a Tigraji částečně kvůli strženému mostu, jenž vedl přes řeku Tekezze. Viník se hledá těžce, jelikož ani jedna strana nechce přiznat svou participaci na

zničeném mostu. Jediná možnost, jak se pomoc do Tigraje mohla dostat, bylo přes území Afar. Druhým důvodem nedostatečné humanitární pomoci byla záměrná blokáda, o které rozhodla federální vláda a nehodlala změnit svůj názor (ICG 2021b).

V červenci a srpnu tigrajské jednotky postupovaly přes Gondar, Chifru až do města Lalibela. Toto místo se nachází v horách asi 350 kilometrů od hlavního města. Je plné unikátních kostelů, tunelů a budov vytesaných do skal. Svou výjimečnost potvrdilo zapsáním do seznamu UNESCO. Obsazení tohoto města se stalo celosvětovou senzací a dostalo se na titulní strany mnoha významných periodik. V září se rychlý postup podařilo pozdržet. Federální vláda za pomoci propagandy rozšířila v netigrajských civilistech nenávist vůči TPLF, to zapříčinilo výrazný odpor obyvatel při útocích tigrajských jednotek. Došlo téměř k úplnému stažení jednotek z oblasti Afar. Na podzim bylo jasné, že šance na rozhovor mezi stranami se velmi snížila. Vláda, vedená Abiyem Ahmedem, byla zvolena znovu a Abiy složil přísahu 4. října. Přes obrovské ztráty se vláda rozhodla neměnit taktiku z předchozího volebního období a v konfliktu nadále pokračovat v násilné podobě. Denně umíraly stovky civilistů v důsledku probíhajícího hladomoru. Humanitární pomoc byla stále limitována a celá Tigraj byla odštěpena od telekomunikací a bankovních služeb (ICG 2021b).

Současně začaly eskalovat spory v Oromii. Oromští nacionalisté vyčítali současnému premiérovi s oromským původem, že nebojuje za jejich autonomii. S TPLF se shodovali ve svých obavách, že Abiy má v plánu mnohem větší centralizaci. V regionu se zvyšovaly počty povstání vedené Oromskou osvobozenou armádou. Federální vláda tyto akce nepodceňovala. Stranu označili za rizikovou a již v květnu ji přidali společně s TPLF na seznam teroristických organizací. V srpnu došlo k podepsání dohody o vojenské spolupráci mezi TPLF a Oromskou osvobozenou armádou. Toto spojení z části zapříčinilo diskriminace ze strany premiéra Abiye Ahmeda. Jejich cílem bylo zbavit se současné vlády (ICG 2021b).

V prosinci po dlouhých krvavých měsících konečně přišel zvrát a vyvstala první naděje v ukončení ozbrojeného konfliktu. Tigrajské jednotky oznámily

v polovině prosince, že se stáhnou zpět pouze na území svého teritoria. Tigraj se rozhodla tak učinit, aby otevřela možnost k diskuzi. Federální vláda reagovala o pár dní později odpovědí o pozastavení postupu do Tigraje. Tigrajský ústup byl podmíněn listopadovými neúspěchy na bojišti. Díky velké mobilizaci do federální armády vyvíjely jednotky obrovský tlak a ten byl nakonec i úspěšný. Stažení vojsk proběhlo za účelem soustředění sil na obranu svého regionu a urychlení cesty k míru. Důležitým aspektem bylo vzdání se západního teritoria v Tigraji regionální vládou ve prospěch Amharů. Tento problém byl dlouhodobě zmiňován jako hlavní překážka v navázání dialogu. Nicméně federální vláda byla silně vnitřně rozpolcená v otázce, jak postupovat dál, a tigrajským projevem snahy o vyjednávání bohužel boje ve všech částech Etiopie neustaly. Hlavní město Addis Abeba naznačilo, že k úplnému utnutí násilí dojde jen po odzbrojení tigrajské armády (ICG 2021a). Tigraj se rozhodla oslovit OSN. V dopise generálnímu tajemníku žádala o pomoc a ochranu regionu. V dopise se opírala o fakt stažení vojáků zpět za své hranice regionu. Mimo jiné žádala i o zprostředkování mírových jednání (ICG 2022b).

Během měsíce března přišel pokrok, který jen tak někdo nečekal. Etiopská federální vláda vyhlásila humanitární příměří. Pro miliony civilistů to znamenalo naději v lepší zítřky. Nakonec by se mohli dočkat vytoužené zásoby pitné vody, dostatku jídla a potřebných léků. Všechny strany konfliktu by měly umožnit bezpečný přístup humanitárním pracovníkům. Pomoc by měla být poskytnuta všem bez ohledu na etnikum (Amnesty International 2022). Od prosince do března se nedostala do Tigraje žádná pomoc prostřednictvím nákladních aut. V tomto případě se osvědčila letecká doprava. Nicméně konvoje kamionů dokážou uvést daleko více nákladu než letadla. Boje stále pokračují a zamezují pozemní humanitární pomoci dostat se do cíle. Přestože bylo uzavřeno humanitární příměří, potravinová pomoc se do postižených oblastí dostává velmi sporadicky nebo vůbec (Mwai 2022).

V příštích měsících by mělo tlačit mezinárodní prostředí obě strany k dialogu a přivést je k jednomu stolu. Federální vládu by mělo přinutit k propuštění zadržených politiků z TPLF a oromských představitelů, kteří byli odsouzeni za

terorismus, a následně je zapojit do celonárodních rozhovorů. Mělo by dojít i k propuštění obyčejných lidí, kteří byli zadrženi bez uvedeného důvodu jen na základě etnického původu. EU by měla zdůraznit, že zmrazení rozpočtové podpory závisí čistě na tom, zda federální vláda Etiopie obnoví plnou humanitární pomoc postiženým oblastem. Zároveň by se měly spravedlivě prošetřit všechny zločiny proti lidskosti a potrestat viníky. Nehumánnímu zacházení byl vystaven nespočet civilistů ze strany vojenských příslušníků. Obě strany by měly přistoupit k určitým ústupkům. V některých otázkách by mohly být více svolné ke kompromisu (ICG 2022b).

4. Dopady konfliktu

Tato kapitola se zaměřuje na aktuální souhrn dopadů konfliktu, který je již nyní obrovský. Konflikt stále probíhá a nelze s určitostí říct, kdy bude ukončen. Proto se pravděpodobně ještě celková čísla budou měnit. Nejvíce se konflikt podepsal na civilním obyvatelstvu, politické a ekonomické situaci. Analýza se řídí 4 pilíři a to jsou dopady na zajištění bezpečnosti, politickou situaci, ekonomiku a právní stát. V celkové analýze je důležité zkoumat i dopady, podle kterých lze určit, jak byl skutečně konflikt ničivý. Podle dopadů se následně řídí postkonfliktní rekonstrukce.

4.1. Dopady na zajištění bezpečnosti civilního obyvatelstva

Těsně před vypuknutím konfliktu se zhoršily vztahy mezi komunitami. Většina se postavila proti menšinám. Tigrajci byli nuceni opustit oblast Amhary, Amharové a Wolaytové museli odejít z Oromie. Vnitřní migrace v roce 2018 byla obrovská a vysídlených osob se napočítalo kolem 1,4 milionů (ICG 2019). Během listopadu 2020 došlo k výpadku telekomunikací a lidem zabránila v přivolání pomoci. Z tohoto důvodu bylo těžké pro nezávislé strany posoudit průběh konfliktu a zvěrstva, jež se děla. Situaci následně zhoršil silný hladomor. Hlavní město sice zasílalo pomoc civilistům, kteří ji potřebovali, ta byla ale silně nedostačující (ICG 2021d). Nehledě na to, že během konfliktu byla humanitární pomoc federální vládou dokonce i pozastavena. Tento krok byl zcela taktický a měl oslabit síly Tigraje (ICG 2021b). Obě strany, které se konfliktu účastní, jsou vinny z páčání zvěrstev na civilistech. Kromě rabování a masových vražd, se na seznamu objevilo i sexuální násilí a to zejména ze strany eritrejských armádních jednotek (ICG 2021c).

V důsledku konfliktu se zvedla obrovská vlna migrace. V kritické nouzi se ocitlo mnoho lidí a potřebuje urgentní pomoc. Infrastruktura již před zahájením konfliktu postrádala určité podstatné aspekty. I ta se s eskalací konfliktu v podstatě zničila (Gavin 2021). Sever země byl ve velké míře zničen. Desítky

tisíc lidí přišly o život, 2 miliony přišly o svůj domov a více než 9 milionů je vystaveno hladomoru (ICG 2021a). 83 procent obyvatel Tigraje je označeno jako skupina s nedostatkem potravin, z toho 37 procent bylo označeno za velmi vážné případy. Základní léky nejsou k dispozici. Nejvíce trpí oblasti na východu, severozápadu a ve středu země. Kvalita stravy je nízká, obiloviny jsou stále k dispozici, ale spotřeba masa, zeleniny a ovoce rapidně klesla v závislosti na růstu cen. Více než čtvrtina domácností uvedla, že se stala závislá na darech a půjčkách. Obchod zde stále funguje, ale většina lidí si momentálně nemůže dovolit, co mohla dříve. Ceny surovin vzrostly, jelikož je uzavřena drtivá většina hlavních obchodních cest. Částečně jsou tato čísla zapříčiněna pomalým tempem humanitárních dodávek. Chybí záruky, že konvoje s pomocí budou moct bezpečně dorazit do cíle (World Food Programme 2022).

Obyvatelé jsou ze strachu o vlastní život nuceni utéct ze svých domovů. Dochází především k vnitrostátní migraci a k migraci do vedlejších států. Je velmi těžké stanovit přesné číslo té vnitřní, odhady se velmi liší. Po prvních měsících ozbrojeného konfliktu bylo oficiálně evidováno kolem 222 tisíc vnitřně vysídlených osob, nicméně podle Koordinačního centra pro mimořádné události se toto číslo mohlo vyšplhat až na 2,2 milionů lidí. Velké obavy se objevují primárně kvůli vysídleným eritrejským uprchlíkům putujících dále do země. Od začátku konfliktu se objevovaly časté útoky na Eritrejce, kteří žijí na území Etiopie. Uprchlíci své zázemí nacházeli v uprchlických táborech, ty se ale stávají často hlavním terčem násilí. Napadení byli zabiti, mučeni, sexuálně zneužiti nebo násilně nuceni k návratu do vlasti (Frouws – Horwood 2021). Uprchlické tábory Mai Ani a Adi Harush se nachází v Tigraji, přímo ve středu všeho dění, proto je bezpečnost těchto táborů silně ohrožena. Během ledna se tábory kvůli častým náletům izolovaly na několik týdnů. Uprchlíci byli v táborech nalezeni vystrašení, bez jídla, léků a dostatečného množství pitné vody. Humanitární pracovníci mají často velký problém s dodávkami pitné vody kvůli nedostatku pohonných hmot. Lidé jsou nuceni pít vodu z potoků, což je problém ze dvou důvodů. První důvod je ten, že potoky kvůli velkému suchu rychle mizí a druhý důvod je riziko přenášení nemocí. Uprchlíci v táborech prodávají své osobní věci

za vymodlené potraviny, o které je nouze. Pokud se potraviny, voda a léky nebudou do uprchlických táborů distribuovat rychleji a ve větším množství, lidé budou i nadále umírat na nemoci, dehydrataci a hlad. OSN o Tigráji prohlásila, že potravinová pomoc se nachází na nejnižší úrovni v historii. Pomoc se tak dostává k naprostému minimu společnosti. Jedinou další alternativou je přemístění civilistů do jiných oblastí, to se ale do těchto chvílí moc nedařilo (United Nations 2022b).

V důsledku válčení se znovu dramaticky zhoršila situace s pandemií COVID-19. Hlavní příčinou bylo zničení přibližně 1400 zdravotnických center. Potvrdilo to etiopské ministerstvo zdravotnictví. Světová zdravotnická organizace v prosinci 2021 oznámila, že se celkový počet potvrzených případů přesáhl 370 tisíc (Bagouri 2021). Zdravotnická centra ve větších městech fungují jen částečně. Zdejší zásoby jsou velmi omezené a někde zcela došly. Ale daleko závažnějším problémem je nedostatek specializovaného zdravotního personálu, jelikož mnoho z nich se rozhodlo Etiopii opustit (Frouws – Horwood 2021).

Frustrace z konfliktu a jeho řešení se přenesla až za hranice země. Ve Spojených státech se stovky Etiopanů a Eritrejců účastní protestů, aby ukázaly svůj nesouhlas se sankcemi, které Spojené státy chtějí uvalit na osoby, jež brání konci násilí v Etiopii. Protestující tvrdí, že tyto sankce by nic dobrého nepřinesly a jen by ublížily obyčejným lidem, oddálily by mírová jednání a silně by poškodily ekonomiku země. Sankce se mají týkat pozastavení finanční pomoci, vízového omezení a zmrazení majetku těm, kteří stále podporují válku v Etiopii (Igunza 2022).

4.2. Dopady na politickou situaci

Vztahy mezi Etiopií a mezinárodním prostředím se na neurčitou dobu ochladily. Vyplývá tak z neochoty federální vlády o dialog s Tigráji. Obrovské kritice a politickým důsledkům musí země čelit primárně kvůli porušování lidských práv. Evropská unie se rozhodla pozastavit svou finanční podporu. To znamená pro Etiopii obrovskou ztrátu, přišla tak o svého západního partnera.

Spojené státy pozastavily členství Etiopie v programu African Growth and Opportunity Act. Tento program usiluje o hospodářský růst a zajišťuje bezcelní zacházení se zbožím z členských států (Bagouri 2021). Naopak diplomatický styk mezi Spojenými státy a Afrikou se upevnil. Všichni si uvědomují, jaké obrovské dopady může mít etiopská občanská válka a společně vyvíjí tlak, aby došlo k usmíření. Spojené státy a Velká Británie také vyzvaly své občany k odchodu z Etiopie, dokud lze využít klasické lety (BBC 2021).

Tigraj se ve prospěch regionu Amhara vzdala jednoho ze svých území. Z dlouhodobého hlediska by to mohl být výrazný krok kupředu ve vztazích mezi oběma regiony. Amhara se zpočátku do konfliktu přidala primárně kvůli touze po získání západního teritoria, které kdysi bylo součástí jejich regionu. To se podařilo (ICG 2021a).

Pokračující konflikt ale ohrožuje i samotnou existenci státu. Nenávist mezi stranami je daleko silnější než před zahájením občanské války. Čím dál konflikt postupuje, tím více se střeďají příležitosti k pocitu křivdy. Kvůli konfliktu se daleko více prohloubila roztržičnost země a rozdílnost mezi etniky. Etiopie dříve patřila mezi stabilní aktéry v africkém prostředí, které je samo o sobě problémové. Jednalo se o spolehlivého a loajálního partnera, jenž napomáhal v boji proti terorismu ve vedlejším Somálsku. Nyní se OSN i Africká unie obávají, že dojde ke stažení etiopských vojáků právě z této oblasti kvůli vlastním interním záležitostem. Západ tak kvůli konfliktu přichází o svého stabilního spojence v tomto regionu a snaží se vymyslet způsob, jak okolnosti napravit a vyvarovat se úplnému rozpadu země (BBC 2021). Ačkoli se dříve Etiopie považovala za stabilizátora Afrického rohu, nyní má potenciál tento region negativně ovlivnit. Vztahy s některými sousedními zeměmi byly konfliktem přiostrěny a s některými naopak upevněny. Pravděpodobně kvůli konfliktu došlo k přiostrění vztahů mezi Etiopií a Súdánem kvůli pohraničnímu území al-Fašaga. Súdán zabral toto teritorium ve chvíli, kdy probíhal ozbrojený konflikt s Tigraji a federální jednotky Etiopie byly značně zaneprázdněné (ICG 2021a). Mezi etiopskou federální vládou, Eritreji a Somálskem došlo podle některých zdrojů k tajné vojenské dohodě. Etiopie a Somálsko měly blízko ke Spojeným státům,

ale Eritrea byla kvůli svému autoritářskému režimu dlouho izolována a neměla žádného trvalého spojence. Ozbrojený konflikt zapříčinil přerušování úzké vazby na Západ a navázání spojení mezi těmito třemi africkými zeměmi (Kassa 2022).

4.3. Dopady na ekonomiku

V roce 2018 patřila ekonomika Etiopie k těm nejrychleji rostoucím. Nový premiér slíbil, že otevře trh pro zahraniční investory. Byl to jeden z posledních nevyužitých afrických trhů (Fick – Miriri 2021). Státní dluh byl již před rokem 2020 obrovský a dokonce překonal hranici 24 miliard dolarů. Premiér Abiy Ahmed sice dokázal napravit vztahy se státy Zálivu a s nimi vyjednat finanční dary, ty ale zdaleka nebyly tak vysoké, aby stavu ekonomiky mohly znatelně pomoci. Několik měsíců před začátkem ozbrojeného konfliktu se objevovalo velké množství demonstrací. Toto období nebylo přívětivé ani pro obyvatele, ani pro zemi. Rapidně vzrostla inflace, jelikož byl značný nedostatek zahraniční měny. Dlouhodobé projekty se musely pozastavit. Jeden z nejstěžejnějších projektů, Velká etiopská přehrada renesance budovaná na Modrém Nilu, se přerušil (ICG 2019).

Od začátku konfliktu se všechny zmíněné aspekty ještě více zhoršily. Inflace stále roste, hodnota etiopské měny klesá a ceny za běžné suroviny rapidně stoupají. Válka narušila premiérovi plány na reformy ekonomiky a odradila spoustu společností od investování, jelikož se nejedná o stabilní trh. Některé zahraniční společnosti uzavřely své výrobní závody. Americká oděvní firma PVH Corp. tak učinila, jelikož Spojené státy ukončily bezcelní přístup na své trhy pro Etiopii kvůli porušování lidských práv. I tak vláda Etiopie tvrdí, že konflikt ovlivňuje primárně jen jednu oblast a zbytek země je stále velmi silný a vzkvétá. Jejich tvrzení je diskutabilní. Boje, sucho a nálety kobylek zničily úrodu na mnoha územích. Ve městech, kde násilný konflikt přímo neprobíhal, společnost zasáhly neúměrně rostoucí ceny. Životní úroveň obyvatel klesla. Soukromé firmy byly nuceny v určitých oblastech pozastavit svou činnost

a vláda se speciálně zaměřila na společnosti, jež podezírala ze spolupráce s TPLF (Fick – Miriri 2021).

Antonio Guterres, generální tajemník OSN, prozradil, že již v srpnu stál konflikt Etiopii přes 1 miliardu dolarů. Tato cifra zahrnuje i enormní vojenské výdaje. Jen za rok 2020 měly vojenské výdaje vystoupat až na 460 milionů dolarů. To způsobilo rozpočtový deficit. Zároveň země každý měsíc přichází o příjmy z vývozu, jelikož v regionu Tigráj byly uzavřeny průmyslové závody. Panují domněnky, že Etiopie nebude schopna splatit v budoucnu své dluhy. Etiopie se nachází v hluboké ekonomické krizi (Bagouri 2021).

4.4. Dopady na právní stát

Právní stát má svá práva, ale zároveň musí plnit povinnosti. Vláda by měla zajistit základní lidská práva a svobody. Společnost je však na pokraji humanitární krize a stát není schopen tento bod splnit. Obyvatelé jsou vystaveni hladomoru a vláda ho pouze prohloubila záměrnou blokádou humanitárních dodávek. Zločiny páchané na civilistech jsou téměř na denním pořádku. Zvěrstev se dopouští obě strany konfliktu a samotná jurisdikce Etiopie není schopná činy řádně projednat a odsoudit vinné. Nejvyšší africký orgán pro lidská práva byl informován o celé řadě případů, ale je za potřebí dalšího vyšetřování, zda se skutečně jedná o válečné zločiny a zločiny proti lidskosti. Síly federální vlády Etiopie se mají dopouštět podle svědectví sexuálního násilí, hromadných poprav, neoprávněného zatýkání, vysídlování a ničení majetku (Davies 2022). Ani zdravotnictví nebylo udrženo v takové míře, v jaké je v těchto podmínkách vyžadováno. Lidé postrádají zdravotnické zásoby i personál, to by Etiopie neměla dopustit (Frouws – Horwood 2021).

Federální vláda Etiopie nyní není schopna ovládat celé své území. Obyvatelé Tigraje jsou přesvědčeni, že se jednotky federální vlády nesnaží pouze zlikvidovat TPLF, ale vyhladit civilisty celého regionu Tigráj (Davies 2022). Proto přestávají vládě důvěřovat. V budoucnu bude docházet nejen k narušování právního státu, ale může dojít k úplnému rozpadu země.

Závěr

Tato bakalářská práce si kladla za cíl analyzovat jednotlivé aspekty vnitrostátního konfliktu v etiopské Tigraji. Ozbrojený konflikt sužuje Etiopii již dlouhých 17 měsíců. Ač se za poslední dobu odehrály jisté kroky, které by mohly vztahy zlepšit, v praxi to zatím vidět není. Jedná se o politický problém, ale trpí kvůli němu primárně obyvatelstvo Etiopie. Východisko z této situace se hledá těžce. Konflikt dospěl do takového stádia, že žádná strana nemůže z konfliktu vyjít jako vítězná kvůli obrovským ztrátám na obou stranách. Propast mezi jednotlivými etniky se prohloubila a bude velmi obtížné najít způsob, jak přimět civilisty k pokojnému soužití vedle sebe v jednom státním celku. Při bojích dochází ke zvěrstvům z obou stran, které bude těžké odpustit a jít dál. Svědectví obětí jsou žalostná.

Etiopie sloužila jako jeden z nejstabilnějších států v Africkém rohu a spojenec Západu. Nicméně vnitřní politická situace v zemi byla vždy potíž. Jelikož je země roztržena do několika regionů a v každém regionu žije jiné etnikum s jinou představou o politickém zřízení a vládě, je prakticky nemožné zavděčit se všem. Vždy bude určitý segment společnosti nespokojen a bude toužit po změně. Tuto skutečnost ovšem neřeší jen Etiopie, ale mnoho jiných států v Africe, etnická diverzita se stává hlavní příčinou konfliktů. Občas dokonce dojde i k úplnému rozpadu země. Každá změna vlády v Etiopii byla podnícena násilím. Tigranj vždy toužila po větší decentralizaci, kterou ji v jisté míře přinesla právě TPLF v době, kdy byla u moci. Nový premiér, Abiy Ahmed, v tomto trendu nepokračoval a naopak směřoval spíše k centralizaci. K tomu se přidala záměrná čistka tigrajských představitelů z vysokých pozic. A to byl poslední impuls před zahájením konfliktu. Je těžké určit pouze jednu příčinu, jedná se spíše o kombinaci různých faktorů. Některé jsou zakořeněny v minulosti, některé přišly až s nástupem nového premiéra. V pozadí je tvrdý boj o moc. Frustrace i křivda, přírodní živly, nedůvěra v politické činitele, etnická roztržitost, to vše přispělo k zahájení občanské války.

Ozbrojený konflikt zaznamenal značnou pozornost mezinárodního prostředí. Spojené státy, Evropa i OSN obě strany tlačí k mírovým diskuzím, snažily se vývoj konfliktu zmírnit a do jisté míry pomoci civilnímu obyvatelstvu. Nicméně pozornost je momentálně nejvíce soustředěna na konflikt na Ukrajině. Je tedy možné, že konflikt v Etiopii nebude hlavní prioritou mezinárodních organizací. Jeden z možných scénářů je, že mezinárodní prostředí přestane vyvíjet tlak, povolí otěže a v Etiopii se situace dramaticky zhorší.

Mezi současné viditelné aktéry patří TPLF, později doplněná o Oromskou osvobozenou armádu, a etiopská federální vláda, jejíž spojencem se stal region Amhara a Afar. Amhara se aktivně zapojuje pravděpodobně kvůli vlastnímu sobeckému cíli, kterého už zvládla dosáhnout. TPLF má značnou podporu svého lidu. Ač se jedná o konflikt vnitrostátní, zasahuje v něm od samého začátku i Eritrea doplněná o somálské jednotky.

Začátek konfliktu se datuje k 3. listopadu 2020, ale konfliktní atmosféra se v Etiopii drží již desítky let. Ačkoli první výstřely se přisuzují Tigraji, impulsy přicházely již dlouhé měsíce před. Je těžké hodit vinu pouze na jednu stranu. Obě strany tvrdí, že reagovaly pouze na akce druhé strany. Ale jedno lze určit zcela přesně. Obě strany jsou vinny ze zločinů proti lidskosti a měly by za ně přijmout zodpovědnost.

Konflikt je velmi proměnlivý. Na konci listopadu se zdálo, že federální vláda zvítězila, nicméně nebylo tomu tak. Vůdcové TPLF se stáhli do ústraní, čerpaly síly a boje pokračovaly. Jedním z nejdůležitějších milníků byla faktická blokáda humanitární pomoci ze strany federální vlády. Tento krok byl Západem odsouzen. Jednalo se o neodpustitelný čin, jenž se podepsal primárně na civilním obyvatelstvu. Tato blokáda byla ukončena humanitárním příměřím, které bylo federální vládou vyhlášeno během března 2022. Prozatím nelze říci, zda se jedná o zásadní milník, ale teoreticky by mohl změnit dynamiku konfliktu. Každopádně se jedná o první pozitivní vývoj po dlouhých měsících plných bojů. Je možné, že konflikt spěje ke svému konci. To ale pravděpodobně neví ani samotní aktéři konfliktu.

Dopady jsou již v této chvíli zdrcující a s postupujícím konfliktem můžou být ještě daleko horší. Země se nachází v ekonomické i humanitární krizi a je silně rozpolcená. Sever země se potýká s hladomorem. Obyvatelé Etiopie jsou vystaveni vraždám, hladu, sexuálnímu násilí, nemocem a nucené migraci. Nenávist mezi etniky je daleko zřetelnější než kdy dříve. Tigrajci musí čelit útokům, diskriminaci, věznění a vyhrožování na základě jejich etnika. Roztříštěnost země byla jedna z hlavních příčin zahájení konfliktu a násilné boje tuto diverzitu prohloubily ještě daleko více. Západ pomalu ale jistě přichází o svého stabilního spojence v Africkém rohu. Dochází k aliancím, které pro budoucnost nemusí znamenat nic prospěšného. Ekonomika země upadá, inflace roste a ceny se neúměrně zvyšují. V konečném důsledku by mohlo dojít k rozpadu státního útvaru.

Země se nachází v tragickém stavu a neochota aktérů jednat nasvědčuje, že nelze očekávat razantní změnu. I tak mezinárodní prostředí nesmí vzdát své snahy o navázání rozhovoru mezi stranami, aby se následně mohlo přistoupit k postkonfliktní rekonstrukci. V neposlední řadě by si konflikt dle mého názoru zasloužil mnohem větší míru pozornosti v českých i světových médiích, aby se problematika regionu Tigráj dostala více do povědomí společnosti.

Seznam použité literatury a pramenů

Akinwotu, W. (2022). Ethiopian government declares Tigray truce to let aid in. *The Guardian* (https://www.theguardian.com/world/2022/mar/24/ethiopian-government-declares-tigray-truce-to-let-aid-in?fbclid=IwAR3eH9bMDMR8iO0lo4uZlgj8ngIxzZaBsH7G-aRxV8SyDy5Li8iDap8N_8s, 30. 03. 2022).

Amnesty International (2022). Ethiopia: Federal government humanitarian truce in Tigray is a positive step forward and must lead to humanitarian access (https://www.amnesty.org/en/latest/news/2022/03/ethiopia-federal-government-humanitarian-truce-in-tigray-is-a-positive-step-forward-and-must-lead-to-humanitarian-access/?fbclid=IwAR23vR_8Jixde2nDBc_KwYnS1YOTC6zJE85Xs8Au9uAe4WqHbWfोगf9t1ao, 30. 03. 2022).

Arab Center for Research & Policy Studies (2020). Ethiopia's Tigray Crisis, s. 1–4.

Bagouri, S. (2021). How the war in Tigray is impacting Ethiopia's economy. *FUTURE for Advanced Research & Studies* (<https://futureuae.com/en/Mainpage/Item/6933/the-extensive-cost-how-the-war-in-tigray-is-impacting-ethiopias-economy>, 25. 3. 2022).

BBC (2021). Ethiopia's Tigray Conflict: Why the rest of the world is worried (<https://www.bbc.com/news/world-africa-59227672>, 22. 3. 2022).

Berhe, A. (2004). The Origins of the Tigray People's Liberation Front. *African Affairs* 103 (413), s. 569–592.

Carlin, M. (2021). How Sudan Exploited Ethiopia's Tigray Conflict. The National Interest (<https://nationalinterest.org/blog/buzz/how-sudan-exploited-ethiopia%E2%80%99s-tigray-conflict-196312>, 28. 03. 2022).

Dahir, L. A. – Walsh, D. (2022). Why Is Ethiopia in War With Itself. The New York Times (https://www.nytimes.com/article/ethiopia-tigray-conflict-explained.html?fbclid=IwAR0ioxVI628-OhhICqvvBf7tXnBS6JylzuyBRRtZ62lrVLjF_ZZpCSTkh0c, 30. 03. 2022).

Davies, L. (2022). Ethiopia accused of serious human rights abuses in Tigray in landmark case. The Guardian (<https://www.theguardian.com/global-development/2022/feb/08/ethiopia-human-rights-abuses-possible-war-crimes-tigray>, 18. 04. 2022).

Evropský parlament (2021). Usnesení Evropského parlamentu o humanitární situaci v Tigraji (https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/B-9-2021-0486_CS.html?fbclid=IwAR3doQ-9suRIOEbspegOWPH40VVR0yau-4JRXt6_S5WbxlY-LBsLPdtpJ-A, 22. 03. 2022)

Fick, M. – Miriri, D. (2021). A year of war in Ethiopia batters investors and citizens. Reuters (<https://www.reuters.com/markets/europe/year-war-ethiopia-batters-investors-citizens-2021-12-16/>, 25. 3. 2022).

Frouws, B. – Horwood, Ch. (2021). Mixed migration consequences of the Tigrayan crisis. Mixed Migration Centre (<https://mixedmigration.org/articles/mixed-migration-consequences-of-the-tigrayan-crisis/>, 25. 3. 2022).

Gavin, M. (2021). The Conflict in Ethiopia's Tigray Region: What to Know. Council on Foreign Relations (<https://www.cfr.org/in-brief/conflict-ethiopia-tigray-region-what-know>, 10. 03. 2022).

Grey, S. (2021). In Ethiopia war, new abuse Charles turn spotlight on Tigrayan formes rulers. Reuters (<https://www.reuters.com/investigates/special-report/ethiopia-conflict-tplf/>, 22. 03. 2022).

Igunza, E. (2022). Ethiopians protest against possible US sanctions. BBC News (https://www.bbc.com/news/topics/cr2pnx1173dt/ethiopian-civil-war?fbclid=IwAR108QVdajJYQnv_XD6v9IS_OZ91x09OV5j_P49phBdzYDPA tB4_VvIaFhM, 31. 03. 2022).

ICG (International Crisis Group) (2019). Managing Ethiopia's Unsettled Transition (<https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/ethiopia/269-managing-ethiopias-unsettled-transition>, 16. 03. 2022).

ICG (International Crisis Group) (2020). Steering Ethiopia's Tigray Crisis Away from Conflict (<https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/ethiopia/b162-steering-ethiopias-tigray-crisis-away-conflict>, 17. 03. 2022).

ICG (International Crisis Group) (2021a). A Rare Chance for Peace in Ethiopia (<https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/ethiopia/rare-chance-peace-ethiopia>, 16. 03. 2022).

ICG (International Crisis Group) (2021b). Ethiopia's Civil War: Cutting a Deal to Stop the Bloodshed (<https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/ethiopia/b175-ethiopias-civil-war-cutting-deal-stop-bloodshed>, 16. 03. 2022).

ICG (International Crisis Group) (2021c). Ethiopia's Tigray War: A Deadly, Dangerous Stalemate. International Crisis Group (<https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/ethiopia/b171-ethiopias-tigray-war-deadly-dangerous-stalemate>, 16. 03. 2022).

ICG (International Crisis Group) (2021d). Finding a Path to Peace in Ethiopia's Tigray Region (<https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/ethiopia/167-finding-path-peace-ethiopia-tigray-region>, 16. 03. 2022).

ICG (International Crisis Group) (2022a). Eight Priorities for the African Union in 2022 (<https://www.crisisgroup.org/africa/african-union-regional-bodies/b-177-eight-priorities-african-union-2022>, 20. 03. 2022).

ICG (International Crisis Group) (2022b). Ethiopia: Giving Talks a Chance (<https://www.crisisgroup.org/africa/horn-africa/ethiopia/ethiopia-giving-talks-chance>, 20. 03. 2022).

Kahiye, M. (2021). Somalia Denies Reports Its Troops Fought in Tigray. Voice of America English News (https://www.voanews.com/a/africa_somalia-denies-reports-its-troops-fought-tigray/6206869.html, 30. 03. 2022).

Kassa, L. (2022). Somali troops committed atrocities in Tigray as new alliance emerged, survivors say. The Globe and Mail (<https://www.theglobeandmail.com/world/article-somali-troops-committed-atrocities-in-tigray-as-new-alliance-emerged/>, 30. 03. 2022).

Klíma, J. (2012). Dějiny Afriky (Praha: Lidové noviny).

Lyons, T. (2010). Ethiopian Elections: Past and Future. *International Journal of Ethiopian Studies* 5 (1), s. 107–121.

Mojdl, L. (2005). Etiopie (Praha: Libri).

Mwai, P. (2022). Ethiopia's Tigray Crisis: What's stopping petting aid in? BBC News (<https://www.bbc.com/news/57929853>, 30. 03. 2021).

Political Geography Now (2022). *Ethiopia War Map: Tigray Rebel Advance on Capital & Control Today* (<https://www.polgeonow.com/search/label/ethiopia>, 18. 04. 2022).

United Nations (2022a). Tigray: Aid operations ‘about to grind to a halt’, warns WFP (<https://news.un.org/en/story/2022/01/1109802>, 20. 03. 2022).

United Nations (2022b). Tigray: Eritrean refugees ‘scared and struggling to eat’ amid aid obstacles (<https://news.un.org/en/story/2022/01/1110252>, 26. 03. 2022).

United Nations (2022c). UN chief lauds ‘demonstrable effort to make peace’ in Ethiopia (<https://news.un.org/en/story/2022/01/1110072>, 26. 03. 2022).

Young, J. (1997a). Development and Change in Post-Revolutionary Tigray. *The Journal of Modern African Studies* 35 (1), s. 81–99.

Young, J. (1997b). Peasant revolution in Ethiopia: The Tigray People’s Liberation Front, 1975-1991 (United States: Cambridge University Press).

World Food Programme (2022). Tigray: Emergency Food Security Assessment (<https://www.wfp.org/publications/tigray-emergency-food-security-assessment>, 22. 03. 2022).

Záhořík, J. (2010). Etiopie na cestě k diktatuře: jak hodnotit vládu Melese Zenawiho? *Acta Fakulty filozofické Západočeské univerzity* 2, s. 123–135.

Resumé

This bachelor thesis deals with the national conflict in one of the regions of Ethiopia, Tigray. The armed conflict has been ongoing since November 2020, however, the conflict environment has been there since long before. In 2018, a new prime minister took office and the conflict between the central government and the region escalated.

In the first chapter, this thesis discusses the causes of the initiation of the conflict. Firstly, from a historical perspective, how the relations between the centre and the region have evolved and then what are the exact causes of the initiation of the violent conflict. For decades, frustration and a sense of injustice grew in the people due to the lack of government and adverse natural conditions that the state overlooked. One of the main causes is the division of the country. The country has historically been divided on the basis of ethnic federalism. The Tigray region has longed for a greater degree of autonomy, but the new Prime Minister, Abiy Ahmed, has been unwilling to grant it. He subsequently sought a greater degree of centralisation and oppressed Tigrayans in high positions.

The second chapter discusses the actual actors, first the primary actors and then the secondary actors. The primary actors include the federal government of Ethiopia on the one hand and the TPLF on the other. Secondary actors include the Amhara region and Eritrean troops, supplemented by Somali soldiers who have sided with the federal government. Subsequently, the army from the Oromia region joined the TPLF side. Furthermore, international organisations are trying to get involved in the conflict, but they are only intervening at the level of humanitarian aid and pressure for dialogue.

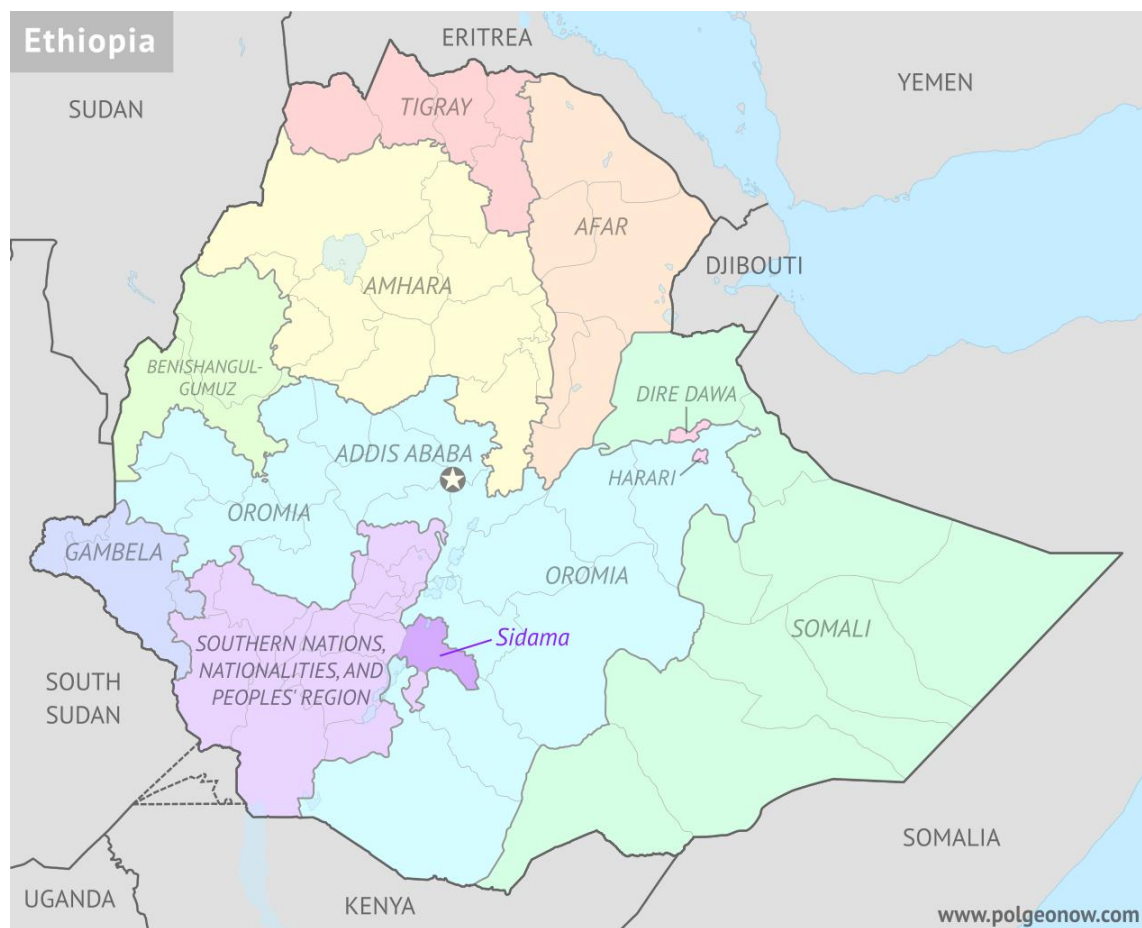
The third chapter describes the course of the conflict from 2020 to the present moment. The chapter discusses the important moments and procedures of the past months. The course is very fluid and it is impossible to say for sure how the conflict will continue to develop.

The last chapter discusses the impact of the conflict. The analysis is guided by four pillars. Namely, the security, political, economic and rule of law

impacts. The impact is already huge and has affected all spheres. The rule of law itself, political ties with other states, the economy, but primarily the civilian population, are suffering.

Přílohy

Příloha č. 1 : Mapa Etiopie

Zdroj: (Political Geography Now 2022)